

SHARQONA MATOLARNING ZAMONAVIY LIBOSLARDAGI AKSI

Ilmiy rahbar:

Faxriddinov Muhammad Faxriddin o'g'li

*O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
o'qituvchisi, O'zbekiston*

Murodova Gavhar Azizbekovna

*O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
San'atshunoslik fakulteti talabasi*

Abduraxmonova Sanobar G'ulomjon qizi

*O'zbekiston-Finlandiya Pedagogika
instituti San'atshunoslik fakulteti talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada milliy matolar va ular yordamida zamonaviy liboslar yaratish haqida ma'lumot beriladi. Bunda atlas, adras va harir matolaridan yaratilgan liboslar tasnifi bayon etiladi.*

Kalit so'zlar : *Atlas, adras, harir, ipak, milliy liboslar, bezaklar, moda, stil, eskiz.*

Sharqona matolar deganda ko'z o'ngizimizda ranglarda ifodalanib turuvchi ,nafis atlas-u adraslar namoyon bo'ladi. Ushbu matolar qadimiy qadriyatlarimizni o'zida aks ettirgan milliy boyligimiz hisoblanadi. Bugungi kunda yo'qolib borayotgan an'analarni qayta tiklash tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda .[1]

Sharqona matolarning zamonaviy liboslaridagi akslar, o'zbek milliy liboslarining zamonaviy dasturlanish va dizayni bilan bog'liq o'zgarishlar va innovatsiyalardir. Bu akslar orqali, traditsionallik va modernlik o'rtasidagi birlashuv, o'zbek milliy identiteti va tarixiy asoslar, shuningdek, zamonaviy modaning talablarini ifodalash maqsadga muvofiq ifodalangan. Qo'shimcha ma'lumotlar quyidagicha bo'lishi mumkin: [2]

Ranglar: Zamonaviy liboslar Sharqona matolarda traditsionallikka xos ranglardan foydalanishning yanada keng tarqalgan tushunchasini ifodalaydi. Bu ranglar oddiy yoki tarkibiy bo'lishi mumkin va milliy o'zbek rasmiy ranglarining yanada zamonaviy va janubiy-oshqozoniy ranglar bilan birlashtirilishi keng amalga oshirilgan.[3]

Dizayn va bezaklar: Zamonaviy liboslar Sharqona matolarda traditsionallikning asosiy elementlarini saqlab, ulardan foydalanishni yanada tez-tez ko'rsatgan. Bu dizayn va bezaklar traditsionallikka xos geometrik, bitkilar, hayvonlar va gullar motiflari, shuningdek, zamonaviy dizaynning yuqori texnologik imkoniyatlari bilan birlashtirilgan. [4]

Materiallar: Zamonaviy liboslar Sharqona matolarda traditsionallikda ishlatilgan materiallarning yanada qulay va zamonaviy variantlarini o'z ichiga oladi. Bu materiallar o'zbekistonlik mahsulotlar, esa, adras, ipak, ketmon, to'qap, atlas, shuningdek, yuqori sifatli sintetik materiallardan iborat bo'lishi mumkin.

Kesim va tarzlar: Zamonaviy liboslar Sharqona matolarda traditsionallikning kesim va tarzlarini yanada rivojlantiradi. Bu tarzlar o'zgarishi traditsionallikning asosiy siluetlarini

saqlab, ulardan yanada zamonaviy va modernlikning xususiyatlari bilan birlashtirilgan kesimlar va tarzlar bilan ajratilgan. [5]

Funksionalizm: Zamonaviy liboslar Sharqona matolarda traditsionallikning yanada funksional va amaliy muammolarini yechishga yo'l qo'ymoqda. Bu liboslar o'zlariga qulaylik, rahatlik, harakat imkoniyatlarini oshirish va zamonaviy kiyim modasining talablarini qondirish maqsadida dizaynlanadi. [6]

Sharqona matolarning zamonaviy liboslaridagi akslar, traditsionallik va modernlikning o'zaro birlashuvi, dizayn va bezaklardagi rivojlanish, ishlatilgan materiallar, kesim va tarzlar, shuningdek, funksionalizmning o'zgarishlari orqali ifodalangan. Bu akslar, Sharqona matolarning milliy identitetini saqlashda va zamonaviy dunyo bilan o'zaro ta'sir-qo'shimchasini namoyish etishda muhim ahamiyatga ega. [7]

Mamlakatimizda bu borada juda katta imkoniyatlar yaratilgan. Milliy an'analarimizni qayta tiklash va ularni yosh avlodga yetkazish maqsadida turli ko'rgazmalar o'tkazilmoqda. Yosh dizaynerlar milliylik va zamonaviylikni uyg'unlashtirgan holatda turli san'at namunalari yaratmoqdalar. Zero, milliy matolarimiz bizning qadimiy qadriyatlarimiz jilosidir. Sharqona matolardan yaratilgan liboslar o'z nafisligi bilan butun dunyo ahlini o'ziga jalb qiladi.

Atlas va adras matolari juda qadimda Marg'ilonda to'qilgan. Hunarmandlar matolarga turli naqshlar bilan bezak berganlar. Bu matolarni to'qishda turli rangdagi ipaklardan foydalanganlar. Tariximizdan ma'lumki, o'zbek ayollari ushbu matolardan tikilgan liboslarni to'y marosimlarga kiyganlar. Bugungi kunga kelib ushbu gazlamalarga bo'lgan ehtiyoj kamayib bormoqda. Shu boisdan, hozirda libos yaratuvchilar atlas va adras matolariga zamonaviy ko'rinish bermoqdalar. Bunda ular yangicha uslubdagi kiyimlarda atlas, adras, Harir va ularga mos bo'lgan turli xil nafis bezaklardan foydalanmoqdalar.

Shu jumladan, men ham hozirda yangidan yangi eskizlar chizib, ularni turli matolar uyg'unligida libos darajasiga keltirib, ko'rgazmalar uchun bir-birini takrorlamas liboslar yaratmoqdaman. Moda dizayni - bu kiyim va uning aksesuarlariga dizayn, estetika qo'shish, kiyim konstruksiyasida tabiiy go'zallikni qo'llash san'ati desam adashmagan bo'laman. Chunki moda madaniyat va turli yo'nalishlar ta'sirida bo'lib, vaqt va makonga qarab, yil sayin o'zgarib boradi. Dizaynerlar esa har yilgi modadagi ranglar, bichimlar, matolar va bezaklarni o'z ichiga olgan individual kiyimlarning ko'rinishini yaratish uchun javobgar bo'ladilar. Shuning uchun men ham har bir yaratayotgan yangi libosimni qanchalik darajada iste'molchiga yoqishi uning rangiga tushishiga katta e'tibor beraman. Ayniqsa, yaratilgan har bir yangi san'at asarlarim jozibali va insonni o'ziga rom qiluvchi ranglari, bezaklari nozik bo'lishiga ahamiyat qarataman. Modalar namoyishida liboslarimni tanitib, ularni tomoshabinlar uchun sharhlab beraman.

Men liboslarimni Rossiyalik dizayner Valentin Abramovich Yudashkin asarlaridan ilhomlangan holda yaratdim. U o'z liboslarini ikki xil matodan foydalangan holda san'at asari darajasiga yetkazadi. Men ham liboslarimni yaratishda ikki xil matodan foydalanib, noodatiy bichimdagi liboslar yaratdim. Liboslarim milliylik va zamonaviylikni o'zida mujassamlashtirgan bichimga ega. Ularga berishda kamalak rangidagi nafis munchoqlardan va turli naqshlardan foydalandim.

Bu liboslarni yaratishdan maqsadim, milliy qadriyatlarimiz va an'analarimiz rivojiga hissa qo'shish va yosh avlodga yetkazishga ko'maklashishdir. Kelajakda milliy matolarimizdan yaratilgan liboslarni dunyo miqyosida tanitish eng oliy maqsadim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Faxriddinov M. F. Drobchenko N.V. The role and content of technology in the education system . Modern views and research – 2021 International scientific and practical Conference ISBN 978-1-83853-487-5.

2. Faxriddinov M. F. Drobchenko N.V. Using the Corel Draw computer program to develop students' creative abilities through drawing. Multidiscipline proceedings of digital fashion conference-2022. ISSN 2466-0744 Republic of Korea, Seoul.

3. Fakhriddinov M. Opportunities and prospects for using the Auto cad program in the education system. // Problems of increasing the innovative professional training of future primary school teachers. Collection of scientific articles. - Samarkand: Sam SU, 2019. Pages 152-155.

4. Fakhriddinov M. Art and architecture of Europe. Central Asian journal of arts and design issn: 2660-6844 volume: 5 issue: 1 | jan – 2024. Impact factor: 16-18 pages.

5. Fakhriddinov M. Computer Graphics in the Sphere of Drawing Details: Enhancing Creativity and Precision. Innovation in the modern Education system Part 37. January 25th – 2024 Colletions of scientific works Washington, USA. 205-208 pages.

6. Fakhriddinov M. Chizmachilik va chizma geometriya fanlarida AutoCAD dasturi bilan ishlashning kreativ va zamonaviy qulayliklari . Finland, Helsinki international scientific online conference "sustainability of education socio-economic science theory". Part 14 JANUARY 7th 42-45 pages.COLLETIONS OF SCIENTIFIC WORKS. 2024 year.

7. Fakhriddinov M. Chizmachilik fani mohiyatini o'quvchilarning ongiga yetkazishning dolzarb muammolari . “Development of a modern education system and creative ideas for it, Republican scientific-practical on-line conference on "suggestions and solutions" 15-december 2023. Part-60. 222-227 pages.